

næppe været helt anerkendt uden for de Kredse, der følte sig knyttet til Grundtvig og Højskolen, men synes at være i Færd med at bane sig Vej i videre Kredse.

At give en udtømmende eller blot en mere indgaaende Vurdering af Højskolens og selve Højskoletankens Betydning for det danske Folk gennem Aarene vil ikke være naturligt eller paakrævet inden for Rammerne af denne Redegørelse; men det allerede anførte vil formentlig være tilstrækkeligt til at forklare, hvorfor Udvalget fra Begyndelsen har haft Opmærksomheden rettet paa, om ikke den danske Folkehøjskole skulde have Muligheder for i højere Grad at blive en *Folkets* Skole og dermed et Midtpunkt i Bestræbelserne for at opdrage dansk Ungdom ikke blot til Arbejde til egen Fordel, men til *Tjeneste for Samfundet*.

Som berørt i Indledningen stiller Hensynet til at forøge Højskolens Indflydelse paa dansk Ungdoms Opdragelse to *Hovedproblemer*: Hvorledes skal man gøre det muligt at drage flere unge til Højskolen, og hvorledes skal man udbygge Højskolen til i højere Grad end hidtil at være en Skole ogsaa for Byernes Ungdom.

Det er tidligere omtalt, at der i den sidste Menneskealder har været Stilstand i Højskolernes Elevtilgang, medens Befolkningen i samme Tidsrum har haft en Tilvækst paa ca. 50 pCt. Efter at Højskolernes og Landbrugsskolernes aarlige Elevtal i Aarene umiddelbart efter Verdenskrigen var naaet op over 10 000, udgjorde det i Aarene 1923—36 godt 9 000 og i de senere Aar omkring 8 000. I Vinteren 1940—41 har Tilstrømningen til Højskolerne derimod været saa stor som ikke i mange Aar, uden at det nøjagtige Tal kan opgives paa nærværende Tidspunkt.

Spørger man om Aarsagerne til, at Højskolen i en Aarrække syntes at stagnere, er det næppe muligt at give en heltud fyldestgørende Besvarelse.

At den *enkelte* Skoles Elevtal for en Tid eller mere varigt stagnerer eller gaar tilbage, kan skyldes Ændringer i Skolens Ledelse eller Lærerkreds, men ogsaa ofte mere ubestemmelige Aarsager. At en svigtende Interesse for Højskolerne og deres Arbejde *i al Almindelighed* kan have gjort sig gældende hos Ungdommen, lader sig næppe heller helt afvise. Overbetoning af den faglige Uddannelse paa Bekostning af Karakterdannelsen og de Muligheder for Oplysning og Underholdning, som moderne Teknik har skabt gennem Presse, Radio og Film har ikke været Højskolerne gunstig og har bidraget til, at man har overset det centrale i deres Arbejde.

Udvalget er dog af den Anskuelse, at *økonomiske Forhold* i væsentlig Grad har medvirket til, at Højskolernes Elevtal har været stagnerende og i de senere Aar er gaaet tilbage.

Der er Grund til at antage, at de vanskelige økonomiske Forhold, som har præget Samfundet i de senere Aar, og de deraf følgende forringede Indtjeningsmuligheder og Bekymringer for Fremtiden har afholdt mange, navnlig af Landbrugets unge, fra et ellers ønsket Højskoleophold, fordi de selv eller deres Hjem ikke har kunnet eller turdet afse de nødvendige Midler hertil. For andre, navnlig Byernes unge, har det været afgørende, at de ikke har turdet gøre det Skridt at opgive en Plads eller deres Arbejde for at tage paa Højskole.

Hertil kommer, at mange Højskoler selv lever under en ret anspændt Økonomi. Halvdelen af Skolerne ejes af Forstanderne, og betydelige Kapitaler er ofte bundet i Bygninger og Inventar og skal forrentes og afdrages. Statstilskuddet til Skolerne og Elevbetalingen — der i Forhold til det almindelige Prisniveau altid har været beskednen — har derfor langt fra i alle Tilfælde tilladt Skolerne at tilfredsstille de Fordringer til ydre Udstyrelse og Lærerkrafter, som stilles i vore Dage — i ikke ringe Grad under Indflydelse af de Fremskridt, som andre Skoleformer i saa Henseende kan udvise. Ogsaa dette Forhold har sikkert haft nogen Indflydelse paa Tilgangen til Højskolerne.